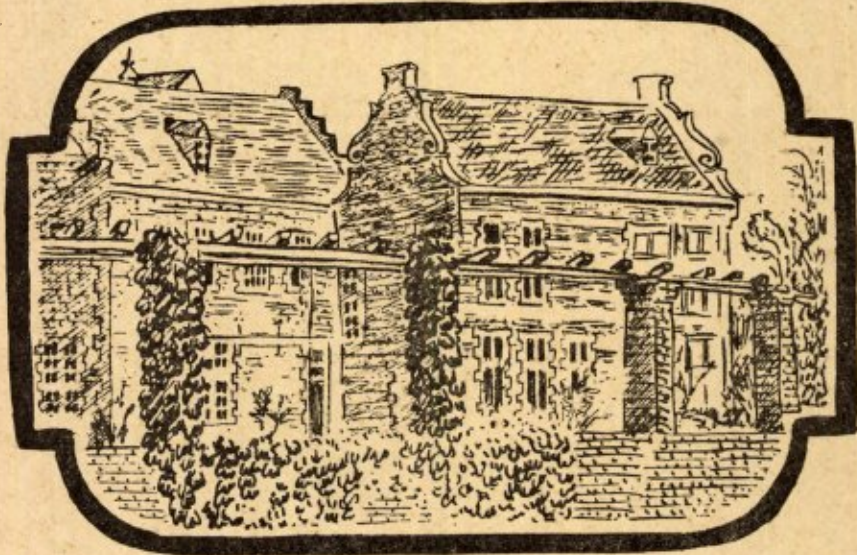

NATUUR HISTORISCH
GENOOTSCHAP IN LIMBURG
kring heerlen

NATUUR- HISTORISCH MAANDBLAD

ORGAAN VAN HET
NATUURHISTORISCH
GENOOTSCHAP IN LIMBURG

XI

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD.

Redactie : Rector Jos. Cremers, Huize „Niethuysen“, Wijnandsrade; R. Geurts, Echt; Dr. W. Minis-van de Geyn, Bonnefanten 5, Maastricht; C. Willemse, arts te Eygelshoven.

Alle correspondentie betreffende de redactie te richten aan Mevr. Dr. W. Minis-van de Geyn, Bonnefanten 5, Maastricht.

Administratie : Adreswijzingen, opgave van nieuwe leden, bestellingen van Maandbladen en andere administratieve aangelegenheden te zenden aan het Natuurhistorisch Museum, Bosquetplein 7, Maastricht.

Het Maandblad wordt aan alle leden van het Natuurhistorisch Genootschap gratis toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden f 0.50, voor leden f 0.30. Auteursrechten voorbehouden.

NATUURHIST. GENOOTSCHAP IN LIMBURG.

Adres voorzitter: Rector Jos. Cremers, Huize „Niethuysen“, Wijnandsrade. Tel. K 4447, 298.

Adres secretaresse: Mevr. Dr. H. C. Bels-Koning, Provinciale weg 276, Houthem. Tel. K 4406, 2062.

Adres penningmeester: P. Wassenberg, Hertogsingel 87a, Maastricht.

CONTRIBUTIE.

Jaarlijkse contributie Natuurhistorisch Genootschap ad. f 3,50, te voldoen op postgiro 125366 t.n.v. Natuurhistorisch Genootschap, Maastricht.

ATTENTIE

Zojuist verschenen :

Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Reeks II, 1949.

Inhoud :

Dr. P. Maréchal :
Sur les proies des Odynerus.

A. M. Husson :

Over het voorkomen van de hamster, *Cricetus cricetus* (L.) in Nederland. (With a summary).

Dr. P. Kruizinga :

Over de ouderdom van een rolsteenbank.

Verkrijgbaar aan het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

Prijs voor leden f 1.50, voor niet-leden f 3.00.

Tevens verkrijgbaar aan het Museum :

Publicaties I, 1948; voor leden f 2.—, voor niet-leden f 3.50.

A. Stärcke :

„Determineertabel voor de werksterskaste der Nederlandse mieren“ à f 2.00.

A. de Wever :

„De Natuur in“, deel II, à f 1.50.

Schrijf-, Tel- en Rekenmachines
uit voorraad leverbaar

Gispen's stalenmeubelen
Reparatie en onderhoud
van alle kantoormachines

Limburgse

Kantoormachine Centrale

MAASTRICHT

St. Jacobsstraat 5
Telef. K 4400-4134

ROERMOND

Zwartbroekstraat 11
Telef. K 4750-2901

HOTEL-RESTAURANT

Bellevue

VAALS

TELEF. K 4454-234

*

Hoogst gelegen Hotel in Nederland.

MODERN COMFORT

Natuurhistorisch Maandblad

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

INHOUD: Aankondiging van de Maandvergaderingen p. 25. — Nieuwe leden p. 25. — Voor de jeugdleden p. 25. De Natuur in p. 25. — Mededelingen, p. 25. — Uit eigen kring, p. 26. — M. Mommers: Exposition „Les migrations des oiseaux”, p. 27. — Dr. G. W. A. Panhuysen, Ed. Schoenmakers, (Maastricht) en Drs. Kofman (Haarlem) Verslag over 1944, 1945, 1946 en 1947 van het Ringstation „Maastricht en omstreken”, p. 28. — M. Mommers Enkele vogelwaarnemingen in 1948 en '49. p. 36.

AANKONDIGING VAN DE MAANDVERGADERINGEN

Te Maastricht op Woensdag 5 April a.s.
om 6 uur n.m. in het Natuurhistorisch
Museum.

Dr P. Maréchal uit Luik, zal een lezing
houden, getiteld: „*Quelques insectes au
travail*”, met demonstratie van materiaal.

Te Heerlen op Woensdag 12 April om
7 uur in de R.K.H.B.S.

NIEUWE LEDEN.

- A. Kruytzer, tandarts, Steenweg 5, Horst.
H. Obers, em. Pastoor, St. Annagesticht, Heel.
Mr. P. J. Pauwels, Observantenweg 37,
Maastricht.
W. H. Gravesteyn, tandarts, Rubensstraat 87,
Amsterdam Z.
Mej. M. van Dijk, Kapoenstr. 23, Maastricht.
Mej. A. Snijders, Capucijnenstr. 75, Maastricht.
Mej. E. Everaars, Langstraat 12, Weert.
P. Triebels, Wilhelminasingel 60, Weert.

VOOR DE JEUGDLEDEN.

Vrijdag 14 April is er een hydrobiologische
dagexcursie naar de sloten van Borgharen en
Limmel o.l.v. de heer P. J. van Nieuwenhoven.
Bijeenkomst om 9 uur 's morgens aan de Wil-
helminabrug - Franciscus Romanusweg.

Brood meenemen voor de hele dag. Goed van
pas komen grote inmaakflessen, jampotten,
schepnet e.d.

Op de *Zaterdagen 15 en 29 April*: Vogel-
zangexcursie in het Stadspark o.l.v. de heer P.
Wassenberg. Bijeenkomst om 7 uur v.m. aan de
Warenkeuringsdienst.

Woensdag 19 April: Vergadering in het Mu-
seum om 6 uur; de heer Oomes zal spreken
over aquariuminrichting en onderhoud.

DE NATUUR IN

Maastricht.

Vogelzangexcursie op *Zondagmorgen 16
April*, om 10 uur, in het Stadspark o.l.v. de heer
Wassenberg.

Heerlen.

Geologische excursie op *Zaterdagmiddag 15
April a.s.* Het gezelschap vertrekt om kwart na
twee (na aankomst van de trein van 13.45 uit
Maastricht) vanaf het stationsplein te Heerlen.

Doel van de tocht kan nog niet definitief aan-
gekondigd worden. Het zal zijn óf het terrein
rond Benzenrade (o.l.v. de heer van Rummelen)
óf het gebied rond Brunssum (o.l.v. Dr. Kimpe).

Dr. S. J. Dijkstra zal het botanische gedeelte
van de excursie voor zijn rekening nemen.

Weert.

Trekvoegelexcursie op *Zaterdagmiddag 1
April* naar de vennen bij Dorplein.

Vertrek per fiets om 2 uur vanaf het Sta-
tionsplein.

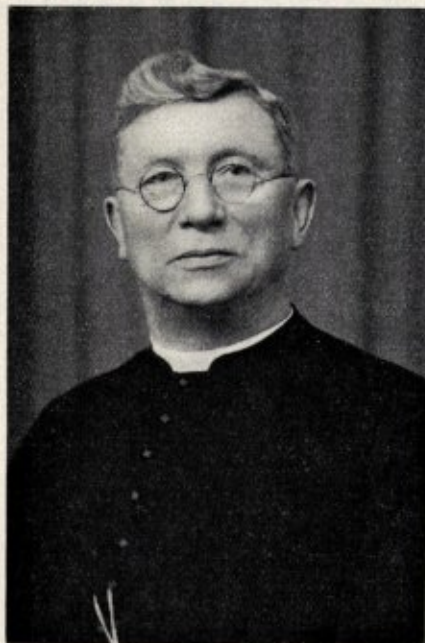
Op *Zaterdagmiddag 29 April* broedvoegelex-
cursie naar Baanen en Zoom. Fietsers treffen
elkaar om 2 uur bij de Biesterbrug.

MEDEDELINGEN.

De verslagen van de maandvergaderingen in
Maart zullen in het volgende maandblad wor-
den afgedrukt.

Het secretariaat van de afdeling Weert van
het Natuurhistorisch Genootschap wordt waar-
genomen door Drs. P. Triebels, Wilhelminasin-
gel 60, Weert.

UIT EIGEN KRING.

H. NILLESEN
1900 — 31 Maart — 1950.
Pastor Jubilaris.

Op de dag dat dit Maandblad verschijnt, viert een onzer oude getrouwen, oud-pastoor H. Nillesen op kasteel Ehrenstein te Kerkrade, zijn gouden Priesterfeest.

Dan zal de Jubilaris naar Limburgse zeden met plechtige toespraken, met „kamer“-geslacht en klankrijke fanfaremuziek en met naïeve versjes van in het wit-geklede bruidjes worden geëerd. Zijn kasteel zal rijkelijk zijn versierd en straten ver zal men de vlaggen zien wapperen. Want zijn feest zal het feest zijn van heel de parochie.

Maar de Jubilaris zal er niet van uit het evenwicht geraken. De feeststorm zal hij doorstaan „saevis tranquillius in undis“, gelijk het een Limburgse pastor jubilaris betaamt.

Dit gunstig moment grijpt het Bestuur van het Natuurhistorisch Genootschap aan om Pastoor Nillesen op de eretribuun te zetten... zonder recht op verzet. Want de feeststelling komt onze hulde als pionier van de vogelstudie in ons gewest ten volle toe.

Veertig jaar geleden, toen blijkens het artikel

van Dr Brongersma op pp. 5—12 van deze jaargang de regionale faunistiek nog in de kinderschoenen stond, was Nillesen de eerste die ten onzent een studie uitgaf over: „In wilden die ten levende vogels in Limburg“ in de Jaarboeken van het Natuurhistorisch Genootschap 1912, 1913, 1914. Deze reeks getuigt van zijn nauwkeurige observaties en zijn wetenschappelijke visie. Toen hij in een dezer artikelen een oproep deed tot medewerking, bleek zijn stem gelukkig niet te zijn die eens roependen in de woestijn: de avifauna onzer provincie, waarover Nillesen het eerste licht ontstak, werd later met name door Burgemeester Hens op bekwame wijze verder bewerkt.

Nochtans staat Nillesen niet alleen als auteur bekend; immers als vogelpreparateur bleef hij tot dusver onovertroffen. Reeds in zijn jonge jaren leerde hij van zijn leermeester, wijlen pastoor N. Beckers, destijds leraar aan het Bisschoppelijk College te Weert, de knepen van het vak en aan het Klein Seminarie te Rolduc, waar hij na zijn Priesterwijding tot leraar werd benoemd, nam hij al preparerend toe in wijsheid en wetenschap. De resultaten van zijn bedrevenheid en kunstzinnige arbeid vindt men in de vogelcollecties van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht en het streekmuseum te Kerkrade.

Misschien is het een boude bewering dat Nillesen door de omgang met zijn gevleugelde vrienden en luisterend naar hun zingen en fluiten, de roepstem van Euterpe heeft gehoord. En toch ligt dit het meest voor de hand: *dis-moi qui tu hantes, je te dirai qui tu es*. Zo was hij dan als musicus van huis uit een natuurtalent in de ware zin des woords. Zijn opleiding voltooide hij aan de Gregoriusschule te Aken, waar hij onder leiding van Domprelat Nickes zich allengs ontwikkelde tot de talentvolle koordirigent en sprankelende organist, waarvan de faam bij zo menig oud-Rolducien onverzwakt voortleeft.

In het parochiewerk was pastoor Nillesen van 1922 tot 1946 werkzaam, achtereenvolgens te Bemelen en Rimburch.

In 1946 aanvaardde hij zijn emeritaat om — na zich op velerlei wijze voor zijn geboorteland Limburg verdienstelijk te hebben gemaakt — omgeven door de goede zorgen van Juffrouw Marië op Oud-Ehrenstein te vestigen. *Ad multos annos!*

EXPOSITION „LES MIGRATIONS DES OISEAUX”.

Van 4 tot 16 Maart werd op een der étages van de Grand Bazar te Luik de grote vogeltrek-tentoonstelling gehouden, georganiseerd door „la Commission des Sciences naturelles de la section liégeoise de l'A.P.I.A.W.”

Deze tentoonstelling mocht er zijn. In de heldere ruimte van het grote warenhuis kwamen zowel de overzichtskaarten en foto's als de betreffende vogelsoorten buitengewoon goed tot hun recht. Het geheel maakte een prettige, welverzorgde en bovenal rustige indruk; vooral ook doordat de entourage sober gehouden was, zodat alle aandacht viel op het eigenlijke onderwerp van de expositie.

Een tentoonstelling over vogeltrek moet zich — vooral als ze het grote publiek iets zeggen wil — uiteraard wel beperken tot het zo duidelijk mogelijk in beeld brengen van de verschillende trekbewegingen en het in verband daarmee exposeren van de betreffende vogelsoorten.

Duidelijke opschriften maakten het overzicht wel zeer gemakkelijk.

't Eerste luidt: Hoe men de vogeltrek bestudeert. Hier waren o.a. prachtige foto's met bij-schriften te zien over de bekende trekstations Rossitten, Helgoland en Skokham I.

Dan volgden de afd. van de standvogels en zwerfvogels (oiseaux erratiques). Een mooie groep van in België zeer zelden voorkomende grote roofvogels stonden hierbij opgesteld, o.a. steenarend, zeearend, vale gier en slangarend. In 't Frans heet deze laatste Jean le Blanc, 'n naam, die je niet licht vergeet en die je helemaal niet vreemd vindt, als je de opgezette vogel voor je ziet. De verklaring er bij vermeldt, dat hij vroeger een vrij geregelde gast was in de Haute Fagne, nu (helaas) niet meer.

't Grootste deel der expositie was natuurlijk gewijd aan de eigenlijke trekkers, de echte „oiseaux migrants”. Vooral de „watervogels” waren goed vertegenwoordigd. Heel bijzonder vielen hier o.a. de overzichtskaarten op over de „observations faites par Mr. A. Van Beneden sur les passages de palmipèdes dans la région liégeoise au cours de l'année 1942” en die o.a. betrekking hebben op „le filigule milouin et le filigule milouinan” (tafeleend en topper). Ze werden van Febr. tot April 1942 door de heer Van Beneden bij tientallen waargenomen op de Maas in de buurt van Jupille.

Een grote kaart gaf een duidelijk beeld van de ligging van broedgebieden en winterkwartieren van witte en zwarte ooievaar. De opgezette vogels figureerden weer ter verduidelijking. Ook de trek der zwaluwen was in beeld gebracht. Zoals men weet overwinteren de Engelse broedvogels vooral in Zuid-Afrika, die van West- en Centraal Europa meer ter hoogte van de evenaar.

De z.g. invasievogels (pestvogel, steppenhoen, enz.) waren natuurlijk niet vergeten.

De volgende afd. vertelde iets over: Hoe zij trekken. Het gebruik van radar heeft het n.l. mogelijk gemaakt juistere gegevens te verkrijgen over de hoogte waarop sommige vogels trekken.

De cijfers over de trekhoogte zijn verrassend: op 1000 m spreeuwen, meeuwen, zwaluwen; op 1500 m ooievaars; op 2500 m wilde ganzen tijdens een storm boven de Noordzee;

op 3000 m roeken en Kieviten;
op 4000 m lijsters;
op 5000 m kraanvogels, vinken, pluviëren.

Ook over de gemiddelde treksnelheid (dagsnelheid) werden een paar voorbeelden gegeven. Zo berekende men die van de steenloper in een bepaald geval op 34 km en van wilde ganzen op 39 km.

„Un cas exceptionnel” betreft *Sterna macrura* (de Noordse zeezwaluw) en *Puffinus gravis* (de grote pijlstormvogel). Deze vogels horen tot de verste trekkers. Hun dubbele jaarlijkse reis brengt ze van de antarctische naar de arctische streken en omgekeerd. De pijlstormvogels verblijven tijdens de noordel. zomer in het N. zonder er te broeden, in tegenstelling tot de sterns, die daar wel broeden. In Sept.—Oct. bereiken beide soorten het Zuidelijk halfrond. Van Dec. tot Maart, dat is dus tijdens de zuidel. zomer, is daar de broedtijd van de pijlstormvogels, terwijl de sterns er enkel verblijf houden. De maanden April en Mei brengen de twee soorten weer naar het Noorden.

Tenslotte wijst de expositie er op, dat trek een algemeen verschijnsel in de dierenwereld is (sprinkhaan, paling enz.), zich dus volstrekt niet beperkt tot de vogelwereld alleen, en dat men van de oorzaken van de vogeltrek nog weinig afweet, al worden er dan ook enige „causes probables” opgenoemd.

't Spreekt vanzelf dat de nodige literatuur

over het onderwerp niet ontbrak en dat er een „stand” was van het Nat. Hist. Museum in Brussel met de bekende mooie vogelplaten en andere uitgaven.

Wat we in Luik zagen schonk ons de stellige overtuiging dat deze mooie en welverzorgde tentoonstelling door onze Waalse natuurvrienden met kennis van zaken, nauwgezetheid en liefde was voorbereid en opgezet.

Ze was dan ook alleszins geschikt om de bezoekers — en dat waren er velen — een goede kijk op het verschijnsel van de vogeltrek te verschaffen en zo hun belangstelling voor en liefde tot de vogelwereld te vergroten.

M. MOMMERS.

VERSLAG OVER 1944, 1945, 1946 EN 1947 VAN HET RINGSTATION „MAASTRICHT EN OMSTREKEN.”

door
Dr. G. W. A. PANHUYSEN, ED. SCHOENMAKERS
Maastricht
en drs. KOFMAN (Haarlem)

Inleiding.

In 1943 begon dr. G. W. A. Panhuysen in Maastricht met het vangen van trekvogels ten dienste van het ringonderzoek. De resultaten van het eerste jaar, 1943, werden gepubliceerd in *Limosa*, jrg. 17, no. 1 (April 1944) pag. 28—33.

Het volgende jaar werd ook in Amby, bij Maastricht, onder leiding van de heer Ed. Schoenmakers, met het ringen begonnen. In het *Natuurhistorisch Maandblad*, jrg. 34, no. 11/12 (Dec. 1945) pag. 45—47, werden de resultaten over 1944 medegedeeld.

In 1945 werden beide ringstations samengevoegd en sindsdien wordt er nauw samengewerkt, hetgeen ook in dit gezamenlijk verslag, dat dus voor Amby van 1945 tot en met 1947, voor Maastricht van 1944 tot en met 1947 loopt, tot uiting komt.

Wegens gebrek aan tijd moest dr. Panhuysen zich in 1945 uit het werk terugtrekken; de leiding ging toen in Maastricht over in handen van drs. R. Kofman.

Grote medewerking werd ontvangen van een aantal vogelvangers. In Amby waren het de heren W. en H. Hermans en L. Tilmans, in Maastricht de heren J. en L. Devens en Jac. en Jos Paulissen met hun helpers, waarvan de heren G. H. Hellwig, J. Schenk, J. Tillie, J. Lemmens en J. Borgions genoemd moeten worden.

Bij het ringen werd assistentie verleend te Maastricht door de heren F. Rondagh, K. Stevens, M. Mommers en P. Wassenberg; te Amby door de heren J. Schoenmakers en F. Rondagh. Behalve aan bovengenoemden is grote dank verschuldigd aan het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België, dat tweemaal 1000 ringen verstrekke, toen na September 1944 de verbindingen met het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden in het nog niet bevrijde deel van het land verbroken waren.

Vangplaatsen en vangmethoden.

In hoofdzaak werd er gewerkt met de gewone slagnetten met vleugels van 10 m lengte, enkele malen met een z.g. leeuwerikennet, dat 30 m lang is. Te Maastricht werd de eerste jaren voornamelijk in het Bosserveld gevangen, een industrieterrein ten N.W. van de stad, met een ruige begroeiing van distels (*Cirsium arvense* en *lanceolatum*, *Carduus crispus*), bijvoet (*Artemisia vulgaris*), boerenwormkruid (*Tanacetum vulgare*), kleine klis (*Lappa minor*), uitstaande melde (*Atriplex patulum*) enz. Later werden de netten volgens oud gebruik meer op tijdelijk braakliggende akkers gelegd, hetgeen telkens verplaatsen nodig maakt. Zo werd er op tal van plaatsen op het vrijwel kale akkerplateau ten Westen van Maastricht gevangen, enkele malen op gelijksoortig terrein op de St. Pietersberg. Ook in Amby werd op akkers, ten Oosten van het dorp gevangen (zie foto).

Op plaatsen die voor de grote netten ongeschikt waren, werd in het voorjaar soms met kleinere netten „springnetten” en „bogen” gevangen. Met dergelijke netten zijn 's winters wel witte kwikstaarten op een vuilnisstortplaats verschalkt. Ook werden hiermee in het voorjaar grauwe klauwieren in hun broedteritorium gevangen, waarbij een kneutje als lokvogel werd gebruikt. Als echte roofvogels stootten de grauwe klauwieren hierop.

In Amby werden meerdere malen in hekken slapende vogels gevangen. Deze methode, in Zuid-Limburg „bleffen” genoemd, wordt toegepast in de late avond-uren bij maanloze hemel. Zo werden de volgende soorten gevangen: vink, kneutje, keep, geelgors, ringmus, groenling, merel, zanglijster en koperwiek. In 1947 werd een op deze wijze gevangen merel (♂) in een tijdvak van twee maanden nog tweemaal in dezelfde meidoornhaag van 'n weiland teruggevangen.

Overzichtsfoto van een „open nest” te Amby. Let op de kooitjes met lokvogel. De vanger houdt de roervogel op. (Foto H. Kemp).

Een grote oeverzwaluwenkolonie in de hoge, steile wand van een kleigroeve van de steenfabriek Belvédère te Maastricht was aanleiding tot het bedenken van een methode om deze vogels te vangen. Hiertoe werd van boven af een net voor de vlieggaten gehangen, ongeveer 50 cm voor de wand van de groeve. De onderrand van het net werd met touwtjes opgetrokken, zodat er een soort goot ontstond. De oeverzwaluwen kwamen vanuit de openingen al fladderende langs het net in deze goot terecht. Met de touwtjes werd het vervolgens dubbel gevouwen, waarna het in zijn geheel opgehaald werd. Zo werden eens meer dan 20 ex. in een „trek” gevangen. Deze methode kon echter slechts enkele malen na elkaar toegepast worden. Na korte tijd kwamen er geen vogels meer naar buiten als het net voor de openingen zweefde. Zodra het weg was kwamen ze weer te voorschijn.

V a n g r e s u l t a t e n .

De vangresultaten zijn voor de zes in aantal belangrijkste soorten verzameld in tabel I A, voor de overige soorten in tabel I B. Verder

geeft tabel II de geringde nestjongen. Hierbij kan opgemerkt worden, dat in deze tabellen slechts de geringde vogels opgegeven zijn. In 1944 kon n.l. gedurende enige weken, voor de aankomst van de Belgische ringen slechts een gedeelte van de vangst geringd worden. Zo moesten er in 1944 574 kneutjes, 251 vinken en 110 groenlingen ongeringd losgelaten worden.

Over de gevangen soorten kan het volgende opgemerkt worden: evenals in 1943 werd er in 1945 ook weer een fratertje gevangen. Mede gezien de vangst van 3 fratertjes (♀ ♀) in 1943 in Helmond, — terwijl aldaar op 6 en 28 Nov. 1943 nog resp. 3 en 9 ex. werden waargenomen (Limosa 17, no. 2/3, Sept. 1944), — kan men zeggen, dat hiermede de opvatting, dat het fratertje alleen langs de kust trekt, achterhaald is. Dit is trouwens meer in overeenstemming met het voorkomen in België. Immers, in R. Verheyen, „De Zangvogels van België” (dl. I, pag. 191) vinden we: „Vrij zeldzame en onregelmatige wintervogel voor het gebied der Beneden-Schelde en voor het oostelijk gedeelte van ons land (Kempen, Hoge Vennen, Ardennen)”.

VERZORGING VAN DE JONGE BOSRIETZANGERS.

Foto C. v. d. Pol.
Cliché Focus.

Het aantal gevangen putters en europese kanaries was weer veel hoger dan aan de kuststations. Toch werd het record-aantal putters van 1943, n.l. 223 van de 1400 gevangen vogels, niet meer gehaald. Blijkbaar was 1943 wel een bijzonder goed putter-jaar.

Doordat gevangen werd in het open veld was het aantal gevangen sijsjes en barmsijsjes uiteraard zeer gering.

De duinpieper, op 22 Augustus 1944 gevangen, bewees weer eens, dat ook deze zeldzame soort in Zuid-Limburg doortrekt.

Opvallend is het verschil in verhouding tussen de aantallen kneutjes en vinken, gevangen in Maastricht enerzijds en Amby anderzijds. Dit blijkt uit het hieronder afgedrukte overzicht :

Jaar	Maastricht		Amby	
	Kneutjes	Vinken	Kneutjes	Vinken
1944	475	85	97	153
niet ger.	574	251	—	—
1945	914	188	412	370
1946	159	7	373	193
1947	245	3	229	209
Totaal	2367	534	1111	925

Een verklaring hiervoor is nog niet te geven. De vangplaatsen in Amby liggen niet meer dan 5 à 6 km van die bij Maastricht. Een aanwijsbaar verschil is slechts, dat in Amby steeds in het Maasdal gevangen wordt, terwijl bij Maastricht in hoofdzaak op het plateau buiten het Maasdal gevangen wordt. In 1943, toen er in Maastricht nog in hoofdzaak in het Bosserveld, dat wèl in de Maasvallei ligt, gewerkt werd, werden er 407 kneutjes tegen 300 vinken gevangen, een verhouding die meer met die van Amby overeenkomt. Overigens speelt de kwaliteit van lokvogels een grote rol en het is zeer goed mogelijk, dat deze verschillen alleen veroorzaakt werden, doordat men de laatste jaren in Maastricht over minder goed lokkende vinken de beschikking had dan in Amby. Een nauwkeurige studie van dit verschijnsel lijkt nog wel gewenst.

Terugmeldingen.

De terugmeldingen zijn verzameld in tabel III. Zoals reeds eerder werd vermeld, werden er in 1944 en 1945 ook Belgische ringen gebruikt. Deze zijn in de tabellen te herkennen aan de serie-aanduidingen 14A en 14B. De grote meerderheid der terugmeldingen kwam uit de

naaste omgeving, te weten uit de Belgische provincies Luik en Limburg. Dit is te begrijpen, als men weet, hoeveel duizenden kooivogelvangsters daar elk najaar met hun netten in het veld liggen. Een in Maastricht geringde vogel loopt dus grote kans een paar km verder weer gevangen te worden, hetgeen dan ook herhaaldelijk gebeurt. Bijna alle terugmeldingen hadden betrekking op vogels, die tijdens de najaarstrek of in hun winterverblijf aangetroffen werden. Slechts één bericht kwam binnen van een vogel die waarschijnlijk in zijn broedgebied aangekomen was, n.l. een kneutje, dat zich 8 Mei 1947 in Eveking (Westfalen) bevond. Belangrijk was de terugmelding van een graspieper, die 14 dagen na het ringen in Valencia werd terugge-

vangen. Dit is het eerste ringgegeven van deze soort (P. A. Hens, Avifauna van de Ned. Provincie Limburg, 3e aanv., verschenen in Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap, Reeks I, 1948, pag. 48). Uit dezelfde omgeving, n.l. Canals (60 km ten Z. van Valencia) werd ook een kneutje teruggemeld. Uit deze streek werd blijkbaar al eens eerder een bericht over een in Nederland geringd kneutje ontvangen. In Eyckman, „De Nederlandsche Vogels” (I, pag. 98) wordt n.l. vermeld, dat de meest zuidelijke vondst uit Oost-Spanje is.

Tenslotte zijn de terugvangsten te vinden in tabel IV. Zoals uit deze tabel ook blijkt, werden uitsluitend in Amby of Maastricht geringde vogels teruggevangen.

TABEL I A

VANGSTEN VAN HET RINGSTATION „MAASTRICHT EN OMSTREKEN”
1944 t/m. 1947.

Soort	Jaar	Jan.-Febr.			Mrt.-Mei			Juni-Aug.				Sept.-Nov.				Totaal				Totaal
		♂	♀	tot.	♂	♀	tot.	♂	♀	juv.	tot.	♂	♀	juv.	tot.	♂	♀	juv.	tot.	
1. Kneutje (<i>Carduelis cannabina</i>)	1944	22	39	61	70	96	166	14	10	170	194	18	29	7	54	124	174	177	475	2807
	1945	—	—	—	35	53	88	2	—	51	53	481	603	101	1185	518	656	152	1326	
	1946	—	—	—	9	19	28	—	—	—	—	199	305	—	504	208	324	—	532	
	1947	—	—	—	2	9	11	—	—	—	—	187	235	41	463	189	244	41	474	
2. Vink (<i>Fringilla coelebs</i>)	1944	8	5	13	31	37	68	—	1	—	1	—	3	—	3	39	46	—	85	1055
	1945	1	1	2	28	33	61	—	—	—	—	203	292	—	495	232	326	—	558	
	1946	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	104	91	—	195	104	96	—	200	
	1947	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	116	—	212	96	116	—	212	
3. Groenling (<i>Chloris chloris</i>)	1944	8	4	12	32	22	54	38	15	6	59	9	5	—	14	87	46	6	139	451
	1945	1	1	2	15	13	28	—	1	3	4	89	124	9	222	105	139	12	256	
	1946	—	—	—	10	6	16	—	—	—	—	12	9	—	21	22	15	—	37	
	1947	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	8	10	—	18	8	11	—	19	
4. Putter (<i>Carduelis carduelis</i>)	1944	1	—	1	7	13	20	1	1	2	4	67	45	14	126	76	59	16	151	339
	1945	—	—	—	3	3	6	—	—	—	—	39	35	8	82	42	38	8	88	
	1946	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	10	—	23	13	10	—	23	
	1947	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	44	—	77	33	44	—	77	
5. Eur. kanarie (<i>Serinus canarius</i>)	1944	—	—	—	16	27	43	—	—	—	—	30	24	6	60	46	51	6	103	209
	1945	1	—	1	11	9	20	—	—	—	—	42	25	3	70	54	34	3	91	
	1946	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	1	1	2	
	1947	—	—	—	7	2	9	—	—	—	—	2	2	—	4	9	4	—	13	
6. Keep (<i>Fringilla montifringilla</i>)	1944	2	2	4	5	10	15	—	—	—	—	17	23	—	40	24	35	—	59	196
	1945	—	3	3	1	—	1	—	—	—	—	39	31	—	70	40	34	—	74	
	1946	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	11	—	19	8	11	—	19	
	1947	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	23	—	44	21	23	—	44	

TABEL I B

Soort	1944	1945	1946	1947	Totaal
Kauw — <i>Coloeus monedula</i>	2	—	—	—	2
Spreeuw — <i>Sturnus vulgaris</i>	7	20	—	—	27
Sijsje — <i>Carduelis spinus</i>	2	—	1	2	5
Barmsijsje — <i>Carduelis flammea</i>	—	1	1	—	2
Frater — <i>Carduelis flavirostris</i>	—	1	—	—	1
Ringmus — <i>Passer montanus</i>	27	35	10	25	97
Geelgors — <i>Emberiza citrinella</i>	15	25	26	1	67
Rietgors — <i>Emberiza schoeniclus</i>	3	4	—	—	7
Ortolaan — <i>Emberiza hortulana</i>	—	4	—	—	4
Kuifleeuwerik — <i>Galerida cristata</i>	5	7	1	2	15
Boomleeuwerik — <i>Lullula arborea</i>	—	2	—	—	2
Veldleeuwerik — <i>Alauda arvensis</i>	50	50	6	—	106
Duinpieper — <i>Anthus campestris</i>	1	—	—	—	1
Boompieper — <i>Anthus trivialis</i>	32	30	7	4	73
Graspieper — <i>Anthus pratensis</i>	50	60	25	7	142
Gele kwikstaart — <i>Motacilla flava</i>	21	13	—	—	34
Grote gele kwikstaart — <i>Motacilla cinerea</i>	1	—	—	—	1
Witte kwikstaart — <i>Motacilla alba</i>	67	8	2	11	88
Pimpelmees — <i>Parus caeruleus</i>	1	—	—	—	1
Koolmees — <i>Parus major</i>	—	7	—	—	7
Grauwe klauwier — <i>Lanius collurio</i>	6	—	—	2	8
Grauwe vliegenvanger — <i>Muscicapa striata</i>	1	—	—	—	1
Tjiftjaf — <i>Phylloscopus collybita</i>	1	2	—	—	3
Fitis — <i>Phylloscopus trochilus</i>	12	—	—	—	12
Spotvogel — <i>Hippolais icterina</i>	6	—	—	—	6
Grasmus — <i>Sylvia communis</i>	17	1	—	—	18
Braamsluiper — <i>Sylvia curruca</i>	3	1	—	—	4
Zanglijster — <i>Turdus ericetorum</i>	—	1	—	—	1
Koperwiek — <i>Turdus musicus</i>	—	—	1	—	1
Merel — <i>Turdus merula</i>	10	—	—	—	10
Tapuit — <i>Oenanthe oenanthe</i>	2	1	—	—	3
Paapje — <i>Saxicola rubetra</i>	4	3	—	—	7
Roodborst tapuit — <i>Saxicola torquata</i>	40	6	1	—	47
Gekraagde roodstaart — <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	1	—	—	—	1
Zwarte roodstaart — <i>Phoenicurus ochrurus</i>	53	6	1	—	60
Nachtegaal — <i>Luscinia megarhyncha</i>	1	—	—	—	1
Boerenzwaluw — <i>Hirundo rustica</i>	24	30	2	4	60
Huiszwaluw — <i>Delichon urbica</i>	3	—	—	—	3
Oeverzwaluw — <i>Riparia riparia</i>	73	7	—	79	159
Gierzwaluw — <i>Apus apus</i>	—	—	—	1	1
Kerkuil — <i>Tyto alba</i>	1	—	—	—	1
Smelleken — <i>Falco columbarius</i>	2	4	—	—	6
Torenvalk — <i>Falco tinnunculus</i>	1	3	—	—	4
Boomvalk — <i>Falco subbuteo</i>	—	1	—	—	1
Sperwer — <i>Accipiter nisus</i>	1	9	3	—	13
Tortelduif — <i>Streptopelia turtur</i>	—	1	—	—	1
Kokmeeuw — <i>Larus ridibundus</i>	2	—	—	—	2
Waterral — <i>Rallus aquaticus</i>	—	1	—	—	1

Totaal 6174

TABEL II

GERINGDE NESTJONGEN 1944 t/m. 1947.

Soort	1944	1945	1946	1947	Totaal
Kauw — <i>Coloeus monedula</i>	1	—	—	—	1
Ekster — <i>Pica pica</i>	4	—	—	—	4
Groenling — <i>Chloris chloris</i>	—	3	28	—	31
Kneutje — <i>Carduelis cannabina</i>	8	—	42	—	50
Vink — <i>Fringilla coelebs</i>	5	—	3	—	8
Grauwe gors — <i>Emberiza calandra</i>	1	—	—	—	1
Geelgors — <i>Emberiza citrinella</i>	2	—	—	—	2
Veldleeuwerik — <i>Alauda arvensis</i>	—	—	4	—	4
Graspieper — <i>Anthus pratensis</i>	2	—	—	—	2
Gele kwikstaart — <i>Motacilla flava</i>	—	—	6	—	6
Witte kwikstaart — <i>Motacilla alba</i>	16	—	—	—	16
Koolmees — <i>Parus major</i>	—	13	—	—	13
Grauwe klauwier — <i>Lanius collurio</i>	—	4	—	—	4
Grauwe vliegenvanger — <i>Muscicapa striata</i>	1	3	3	—	7
Tjiftjaf — <i>Phylloscopus collybita</i>	6	—	5	—	11
Spotvogel — <i>Hippolais icterina</i>	—	—	5	—	5
Tuinfluitier — <i>Sylvia borin</i>	—	—	4	—	4
Zwartkop — <i>Sylvia atricapilla</i>	4	—	—	—	4
Grasmus — <i>Sylvia communis</i>	—	—	4	—	4
Braamsluiper — <i>Sylvia curruca</i>	—	—	4	—	4
Zanglijster — <i>Turdus ericetorum</i>	12	5	—	—	17
Merel — <i>Turdus merula</i>	12	7	—	—	19
Roodborst tapuit — <i>Saxicola torquata</i>	3	—	—	—	3
Gekraagde roodstaart - <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	—	12	1	—	13
Zwarte roodstaart — <i>Phoenicurus ochrurus</i>	20	—	1	—	21
Nachtegaal — <i>Luscinia megarhyncha</i>	—	—	—	5	5
Roodborst — <i>Erithacus rubecula</i>	6	—	—	—	6
Heggemus — <i>Prunella modularis</i>	1	—	9	—	10
Boerenzwaluw — <i>Hirundo rustica</i>	—	23	—	4	27
Steenuil — <i>Athene noctua</i>	5	—	—	—	5
Kerkuil — <i>Tyto alba</i>	2	—	—	—	2
Torenvalk — <i>Falco tinnunculus</i>	4	—	—	—	4
	115	70	119	9	313
			Totaal gevangen :		6174
			Totaal geringd :		6487

TABEL III

M = Maastricht A = Amby

TERUGMELDINGEN 1944 t/m 1947

Soort	Ring-nummer	Ringdatum en plaats	Gesl. leeft.	Plaats van terugmelding	Datum	Afstand en richting
Kneutje (<i>Carduelis cannabina</i>)	F25494	21 - 9-'47 M	♂ juv.	Lanaeken (bij Maastr.) (B.)	18-10-'47	— —
	14B8200	30 - 7-'45 M	juv.	Roclenghe s/Geer (B.)	20 - 9-'45	12 ZZW
	F25045	2-10-'46 M	♂	Argenteau (B.)	26-10-'46	16 Z
	F25024	29 - 9-'46 M	♀	Othée, prov. Luik (B.)	3-10-'46	20 ZW
	14A6286	10 - 9-'45 M	♀	Jupille, prov. Luik (B.)	5-10-'45	22 Z
	F30967	19-10-'47 M	♂	Jupille, prov. Luik (B.)	2-11-'47	22 Z
	14A7929	5-10-'45 M	juv.	Souxhon, prov. Luik (B.)	31-10-'45	30 ZZW
	F25451	15 - 9-'47 M	juv.	Awirs, prov. Luik (B.)	14-10-'47	33 ZW

TERUGMELDINGEN 1944 t/m. 1947.

Soort	Ringnummer	Ringdatum en plaats	Gesl. leeft.	Plaats van terugmelding	Datum	Afstand en richting
Kneutje (<i>Carduelis cannabina</i>)	F19702	19-10-'45 A	♂	Surister-Jalhay (B.)	1-11-'45	37 ZZO
	F25008	22-9-'46 M	♂	Villers-le Bouillet (B.)	6-10-'46	42 ZW
	F25026	29-9-'46 M	♀	Landen (B.)	4-3-'47	44 WZW
	F19959	28-10-'45 M	♀	Bouge, bij Namen (B.)	10-'46	68 ZW
	F19053	8-10-'45 M	♀	Belgrade, bij Namen (B.)	15-10-'45	73 ZW
	F25833	23-9-'46 A	♂	St. Leonard (B.)	18-10-'46	90 NW
	F25740	15-7-'46 A	nestj.	Wilrijk, bij Antwerpen (B.)	31-3-'47	100 WNW
	F25854	24-9-'46 A	♂	Mesterrieux, dép. Gironde (Fr.)	20-11-'46	800 ZZW
	F10687	13-4-'44 M	♂	Canals, prov. Valencia (Sp.)	15-10-'44	1350 ZZW
	F19492	11-10-'45 A	♂	Eveking, Westfalen (D.)	8-5-'47	150 ONO
Vink (<i>Fringilla coelebs</i>)	A20697	10-1-'43 M	♀	Spixhe bij Theux, prov. Luik (B.)	27-10-'44	37 ZZO
	F19322	9-10-'45 M	♀	Etrépagny, dép. Eure (Fr.)	± 15-2-'47	330 WZW
	F30093	7-10-'46 A	♀	Belle Ile en Mer (Fr.)	31-1-'47	750 WZW
Groenling (<i>Chloris chloris</i>)	F10017	28-10-'43 M	♂	Maastricht	3-4-'44	— —
	F25702	4-7-'46 A	nestj.	Tongeren (B.)	8-10-'46	17 WZW
	14B8338	10-10-'45 M	♀	Chératte (B.)	18-10-'45	18 Z
	F10330	5-11-'43	♂	Blegny, prov. Luik (B.)	25-10-'44	20 Z
	F12664	8-4-'45 A	♂	Andenne (B.)	18-10-'46	58 ZW
Putter (<i>Carduelis carduelis</i>)	F10413	21-12-'43 M	♂	Meerssen	1-'44	6 NO
	F30355	17-10-'46 A	♀	Fouron-le-Comte (B.)	18-10-'46	11 ZZO
	F19382	4-11-'45 M	♂	Bergilers, prov. Luik (B.)	5-11-'45	29 WZW
	F13908	28-9-'44 M	♂	Jalhay (B.)	29-10-'47	38 ZZO
	F30419	20-10-'46 A	♂	Comblain-la-Tour (B.)	20-10-'46	44 Z
Ringmus (<i>Passer montanus</i>)	14A7940	5-10-'45 M	—	Hermée-Oupeye (B.)	10-10-'45	16 ZZW
	14B8091	2-10-'45 M	—	Gosselies (B.)	5-12-'45	98 WZW
Eur. kanarie (<i>Serinus canarius</i>)	F13815	15-10-'44 M	♂	Waremmes (B.)	20-3-'47	34 WZW
	F19062	9-10-'45 M	♂	Soues, bij Tarbes, dép. Hautes Pyr. (Fr.)	30-1-'46	950 ZZW
Keep (<i>Fringilla montifringilla</i>)	F13844	22-10-'44 M	♀	Waremmes (B.)	14-11-'44	34 WZW
Graspieper (<i>Anthus pratensis</i>)	F13800	15-10-'44 M	ad.	Valencia (Sp.)	29-10-'44	1300 ZZW
Torenvalk (<i>Falco tinnunculus</i>)	119942	21-1-'45 M	♂	Ternaaien (B.)	23-7-'47	5 Z
Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	119931	25-12-'43 M	♀ juv.	Smeermaes (B.)	21-1-'44	2 NW
	119423	4-11-'43 M	♀ juv.	Gronsveld (Ned.)	23-11-'46	5 ZO
Kokmeeuw (<i>Larus ridibundus</i>)	120453	21-5-'44 M	ad.	Meeuwen (B.)	9-6-'46	30 NNW

TABEL IV.

A = Amby

M = Maastricht

TERUGVANGSTEN 1940 t/m. 1947.

Soort	Ringnummer	Gesl. leeft.	Ringdatum en plaats	Datum en pl. v. terugvangst	Opmerkingen
Kneutje (<i>Carduelis cannabina</i>)	F10223	♂ ?	31-10-'43 M	20-2-'44 M	22 ex. werden 1 tot 30 dagen na het ringen teruggevangen.
	F14423	nestj.	2-7-'44 M	21-8-'44 M	
	F10899	juv.	25-6-'44 M	25-8-'44 M	
	F13042	juv.	6-7-'44 M	26-8-'44 M	
	F13040	juv.	6-7-'44 M	29-8-'44 M	
	F13023	juv.	2-7-'44 M	2-9-'44 M	
	F13648	juv.	22-8-'44 M	28-9-'44 M	
	F1695	♂	30-9-'43 M	25-3-'45 M	
	F13233	juv.	23-7-'44 M	6-4-'45 M	
	F13024	♂	2-7-'44 M	11-4-'45 M	
	F13609	♀	15-8-'44 M	15-4-'45 M	
	14A5730	♀	9-8-'45 M	5-9-'45 M	
	14A5673	♀	1-9-'45 M	26-9-'45 M	
	14B8139	—	9-4-'45 M	7-10-'45 M	
	14A5798	♀	9-9-'45 M	12-10-'45 M	
	F19841	♂	17-10-'45 A	28-10-'45 M	
	14A5952	♂	16-9-'45 M	10-10-'45 M	
	14A5776	juv.	2-9-'45 M	14-4-'46 M	
	F25183	nestj.	27-6-'46	21-9-'46 A	
			Borgharen		
	14A5671	♂	31-8-'45 M	19-10-'46 M	
Vink (<i>Fringilla coelebs</i>)	F19759	♂	20-10-'45 A	14-1-'46 A	
Groenling (<i>Chloris chloris</i>)	F1728	♀ ?	4-10-'43 M	8-4-'44 M	
	F13114	♀	30-4-'44 M	20-9-'44 M	
	F13537	♀	28-8-'44 M	7-10-'44 M	
Putter (<i>Carduelis carduelis</i>)	F10517	♂	30-1-'44 M	22-2-'44 M	3 ex. werden 1 tot 4 dagen na het ringen teruggevangen.
	F10362	♂	14-11-'43 M	22-2-'44 M	
	F1927	♂	6-10-'43 M	19-3-'44 M	
Eur. kanarie (<i>Serinus canarius</i>)	A20795	♂	1-8-'43 M	11-4-'44 M	1 ex. werd 3 dagen na het ringen teruggevangen.
	F13849	—	23-10-'44 M	18-3-'45 M	
	F10949	♂	19-4-'44 M	16-4-'45 M	
Graspieper (<i>Anthus pratensis</i>)	F13768	—	8-10-'44 M	5-10-'45 M	1 ex. werd 1 maand later teruggevangen.
Witte kwikstaart (<i>Motacilla alba</i>)	F1916	—	26-9-'43 M	25-6-'44 M	1 ex. werd 1 maand na het ringen teruggevangen.
	F10829	nestj.	6-5-'44 M	14-8-'44 M	
	F10844	nestj.	22-5-'44 M	14-8-'44 M	
Koolmees (<i>Parus major</i>)	F10381	—	28-11-'43 M	1-5-'44 M (broedend)	1 ex. werd 15 dagen later teruggevangen.
Zwarte roodstaart (<i>Phoenicurus ochrurus</i>)	F13034	juv.	2-7-'44 M	14-8-'44 M	
Oeverzwaluw (<i>Riparia riparia</i>)	F13311	ad.	27-7-'44 M	23-7-'47 M	5 ex. werden 3 tot 9 dagen later teruggev.

ENKELE VOGELWAARNEMINGEN IN 1948 EN '49.

door
M. Mommers (Heer)

1948

Begin April. Herhaaldelijk waargenomen hoe ringmussen een sprongetje maken om met hun kop dorre stengeltjes, blad enz. vooruit te duwen om dan op de vrijkomende plek naar voedsel te zoeken.

7 April. De eerste boerenzwaluwen; 4 stuks boven het Natuurhistorisch Museum te Maasricht. Half April zijn er nog maar weinig te zien. In de buurt van Scharn slechts één.

17 April. St. Geertruid: eerste koekoeksroep gehoord en de vogel zelf gezien. (Op 12 Mei zat er een op de hoogspanningsleiding bij Larnaeken; 'n heel komiek gezicht: 't lichaam horizontaal en de vleugelspitsen boven 't lichaam uit).

17 April. Eerste wiewaal gehoord.

21 April. Bij Borgharen draaihals gezien. De heer Leysen en ik gingen af op 't ons onbekende geluid, een zeer nadrukkelijk tji-tji-tji (wel 10 keer). Mijn collega zei vóór hij de vogel gezien had: „Ik hoor er iets spechtachtigs in”. Nadier niet meer gezien.

23 April. Tegen de avond zware en aanhoudende regen. De roeken (in een kleine kolonie) te Heer blijven in de volle regen zitten en gaan — kletsnat — slapen, boven hun nesten in de bladerloze canada's. Vlakbij staan bomen die meer beschutting konden geven.

28 April. Roodkopklauwier in boomgaard bij Rijkholt.

14 Aug. 8 visdiefjes trekken boven de Maas bij Maastricht naar het N.

21 Aug. De roeken (met kauwtjes) brengen een bezoek aan de oude nestbomen. De troep is veel groter dan 't aantal broedvogels was. Zijn de jongen er nu bij of vreemden? De bezoeken herhalen zich tot begin September.

10 Oct. 4 uur nam. Kraanvogels trekken over Vijlen. Over Heer trokken die dag 3 groepen.

1949.

6 Maart. Heer: 12 Kieviten trekken (terug) in Z.W.-richting. 's Nachts had het 7° gevoren.

9 Maart. Oost-Eysden: 3 blauwe reigers, 3 kieviten, 4 smienten.

23 Maart. Oost-Eysden: 4 reigers, ± 40 smienten, 10 wilde eenden, 2 zomertalingen. Aan de plas op 't land een stelletje van ± 15 kokmeeuwen en daartussen 1 stormmeeuw. In de populieren en in de boomgaarden wemelt het van koperwieken.

4 April. Eerste boerenzwaluw te Heer.

6 April. Oost-Eysden: 6 reigers, 3 slobenden, 1 kempiaan.

13 April. Oost-Eysden: 3 reigers, 1 tureluur.

14 April. Oost-Eysden: ♂ en ♀ slobend, 1 tureluur, 1 grutto. Opvallend veel gele kwikken. Eerste koekoeksroep gehoord.

21 April. Oost-Eysden: 2 reigers, 1 kempiaan.

22 April. Oost-Eysden: 3 reigers.

4 Mei. Oost-Eysden: Bijna alle gele kwikken zijn verdwenen. Die er vorige keren waren blijken grotendeels trekkers te zijn geweest.

12 Mei. Heer: Eerste gierzwaluw.

20 Mei. Oost-Eysden: 5 reigers, 1 tureluur; 1 zwarte stern trekt over de Maas N.Waarts.

8 Juni. Borgharen: Eigenaardige voedseljacht door witte kwik nl. „biddend”, ongeveer als torenvalk, 't lichaam en staart verticaal naar beneden hangend, op een hoogte van 2½ à 3 m vlak bij de canadabomen. Hij bezoekt op die wijze soms 4 bomen achter elkaar.

10 Juli. Heer: 6 kieviten trekken in Z. richting.

14 Juli. Bemelen: grauwe vliegenvanger voert nestjongen in grot van champignonkwekerij. 't Nest staat ± 5 m. van de ingang.

12 Aug. Oost-Eysden: 9 reigers, 1 witgatje, 2 oeverlopers, 1 wilde eend.

10 Oct. Heer: de laatste boerenzwaluwen zijn vanadaag vertrokken.

14 Dec. Oost-Eysden: op weg er heen voorbij Heugem 5 buizerden in de boomgaarden. In Oost-Eysden is de wouw weer present.

21 Dec. Tussen Heugem en Oost weer verschillende buizerden. In een kerseboom een slechtvalk. De wouw is er weer.

23 Dec. Heer: Een middelste bonte specht in 't uiterste dunne topje van een hoge pereboom. Vestigt zelf de aandacht op zich door onafgebroken geroep.

Stichting
HET
LIMBURGSCH
LANDSCHAP

Natuur en Landschap zijn steeds onafscheidelijk verbonden en beider belangen gaan altijd samen. Door bescherming van het landschap wordt ook de planten- en dierenwereld in bescherming genomen. Steunt daarom de Stichting „Het Limburgsche Landschap” in haar streven en geeft U op als contribuant aan het Secretariaat:

OUDE TWEEBERGERPOORT 1A - TELEF. 5373
MAASTRICHT

HOTEL

Ons
Krijtland

EPEN

H. J. J. BESSEMS

TELEFOON K 4455 No. 213

gelegen nabij Onderste en Bovenste Bos, op het vuursteeneluvium van Eperheide, biedt de toerist te midden van een weelderige natuur een goed verzorgde dis en een prettige bediening.

VOOR MAASTRICHT
UW HOTEL

* BEAUMONT *

STATIONSTRAAT
TELEFOON K 4400 3385

GOFFIN-DRUK
KWALITEITS-WERK

WIJ DRUKKEN OOK DIT BLAD

C.V. DRUKKERIJ ^{V/H} CL. GOFFIN
NIEUWSTRAAT 9 - TEL. 2121 - MAASTRICHT

MAASTRICHT

DE HISTORISCHE STAD, RIJK AAN
MONUMENTEN, UITGANGSPUNT VOOR
TOERISTISCHE WANDELINGEN IN
HET LIMBURGSE HEUVELLAND EN
NAAR DE BEFAAMDE GROTEN VAN
DE ST. PIETERSBERG.

VERWACHT U!

INLICHTINGEN:

INFORMATIEBUREAU V.V.V.
MAASTRICHTSE BRUGSTRAAT 7
TELEFOON K 4400. No. 2814.

Ontspanningsoord Fort St. Pietersberg

MAASTRICHT - TELEFOON 2837

OP DE NOORDPUNT VAN DE ST. PIETERSBERG
IN DE ONMIDDELLIJKE NABIJHEID VAN
MAASTRICHT GELEGEN.

RIANTE VERGEZICHTEN OVER DE STAD,
DE MAAS EN DE JEKERVALLEI.

EXPL. F. A. RUTTEN